
Saknr: 2020/842-3
Saksbehandlar: Tone Stedal Haugland og
Eva Kristin Svidal

Saksgang

Utval	Utv.saknr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		21.04.2020

Kunstnarstipend og folkemusikkstipend. Innretting og retningslinjer

Forslag til vedtak

1. Budsjettposten Stipend skal fordelast mellom Kunstnarstipend og Folkemusikkstipend slik:
Det skal lysast ut 17 kunstnarstipend á kroner 40 000.
Det skal lysast ut særskilde stipend til folkemusikkfeltet med
1 stipend á 60 000 kroner og 2 stipend (Folkemusikk Ung) á 25 000 kroner.

Det vert såleis att 30 000 kroner til utgifter i høve arbeidet i fagkomitear.

2. Det skal opprettast rådgjevande fagkomitear i følgjande kategoriar:
Visuell kunst (inkl. kunsthåndverk og design)
Musikk
Scenekunst (inkl. dans)
Litteratur og film

Følgjande organisasjonar/institusjonar vil bli førespurde om å nemne opp representantar til komiteane:

Visuell kunst (inkl. kunsthåndverk og design): Bildende kunstneres forening Hordaland, Biletkunstnarane i Sogn og Fjordane, Norske kunsthåndverkere Vest-Norge, KODE, Sogn og Fjordane Kunstmuseum.

Musikk: Brak, Vestnorsk Jazzsenter, Bergen filharmoniske orkester, Vestland fylkeskommune - Seksjon for kulturformidling.

Scenekunst (inkl. dans): Proscen, BIT Teatergarasjen, Bergen dansesenter, Teaterfestivalen i Fjaler.

Litteratur og film: Norsk forfattersentrum Vestlandet, Skrivekunstakademiet, Nynorsk kultursentrum/Olav H. Haugesenteret og Vestnorsk filmsenter (2 medlemmer).

Anna/tverrkunstnarleg skal også vere ein kategori, og kandidatar som vel dette skal vurderast av minst to av dei mest aktuelle komiteane.

Folkemusikkstipend: Hardingfela.no, Hordaland folkemusikklag, Sogn og Fjordane folkemusikklag, Hordaland Ungdomslag, Sogn og Fjordane Ungdomslag, Osafestivalen, Førde internasjonale folkemusikkfestival.

Organisasjonane står fritt til å velje kven dei vil peike ut som sine representantar til komiteane. Det enkelte medlem kan sitje i komiteane for 2 år om gongen.

3. Det skal tildelast minst eitt stipend til kvar kunstform om søkjarmenga er tilstrekkeleg. Vidare skal fordelinga av stipend mellom kunststartane gjerast på grunnlag av søkjartal for dei ulike kunststartane, geografi og tidlegare tildelte stipend.
4. Utval for kultur, idrett og integrering sluttar seg elles til innretting og kriteria i Kunstnarstipend slik det ligg føre i vedlegg til denne saka.
5. Utval for kultur, idrett og integrering sluttar seg elles til innretting og kriteria i Folkemusikkstipend slik det ligg føre i vedlegg til denne saka.

Samandrag

Det står 820 000 kroner på budsjettposten Stipend for 2020. I denne saka legg fylkesrådmannen fram innstilling til inndeling av stipendsummen, innretting og kriteria for Kunststipend og for Folkemusikkstipend, samt oppnemning av fagkomitear og føringar for deira arbeid.

Fylkesrådmannen tilrår at det lysast ut 17 kunstnarstipend á 40 000 kroner og 3 stipend til folkemusikkfeltet fordelt på 1 stipend á 60 000 og 2 Folkemusikk Ung-stipend á 25 000 kroner.

Innretting og kriteria for dei to stipendordningane er vedlagt denne saka.

Per Morten Ekerhovd
fylkesdirektør

Ronny B Skaar
seksjonssjef

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Fylkesrådmannen legg her fram innretting og retningsliner for Kunstnarstipend og for Folkemusikkstipend. Fullstendige dokument med innretting og kriteria ligg som vedlegg til denne saka.

I budsjettet for 2020 er det sett av til saman 860 000 kroner til stipend. Fylkesrådmannen tilrår å lyse ut 17 kunstnarstipend á 40 000 kroner og i tillegg tre stipend til folkemusikkfeltet. Resten av budsjettposten vert sett av til honorering av fagkomitémedlemmar og eventuelt andre utgifter knytt til komitéarbeidet.

Hordaland fylkeskommune har tidlegare hatt ei søknadsordning for kunstnarstipend innan ulike kunstfelt/-former og ei separat ordning for folkemusikkstipend. Sogn og Fjordane har hatt ei ordning for kunstnarstipend - då også inkludert folkemusikk.

Innrettingane og kriteria for desse stipendordningane har fungert godt, og denne saka og det tilrådde bygger i stor grad på erfaringane frå desse tidlegare ordningane.

Forankring i planar og satsingsområde

Det er viktig å ta vare på både den institusjonelle delen av kunstlivet og det frie, profesjonelle feltet som i stor grad består av kunstnarar som er sjølvstendig næringsdrivande.

Kunstnarstipenda og folkemusikkstipenda skal supplere andre meir prosjektbaserte søknadsordningar ved å gje kunstnarar høve til å søkje midlar for å utvikle eige kunstnarskap i ein fase/periode, t.d. gjennom reise, ny kompetanse, utprøving av metodar eller liknande, utan å måtte ha utarbeidd prosjekt eller plan for ferdig kunstverk.

I kulturplanen for Hordaland er det m.a. skrive følgjande om kunstnarstipend: *Det kan, ikkje minst av økonomiske årsaker, vere lettare å ha kunstnarleg verksemd som levebrød i Oslo enn i resten av landet. Ein slik ulikskap må motverkast. Men slik ulikskap finst også i Hordaland, mellom anna ved at Bergen kommune har kunstnarstipend, som ikkje andre kommunar har. Hordaland fylkeskommune skal ha ein kulturpolitikk som legg til rette for at det skal vere råd å leve som kunstnar overalt i fylket. Når det gjeld kunstnarstipend, er det døme på at alle forvaltingsnivå har slike. Det er viktig å sjå desse ordningane i samanheng og i relasjon til andre ordningar, til dømes prosjekttilskot, slik at dei kan fungere supplerande til kvarandre og gjensidig styrke kvarandre.*

Både Sogn og Fjordane og Hordaland har hatt satsingar på og teke eit særskild ansvar når det gjeld folkemusikken. Begge kulturplanane har immateriell kulturarv og folkemusikk som prioriterte område.

Den svært store søkjarmengda med svært mange godt kvalifiserte søkjarar, sett i forhold til tilgjengelege midlar, har vist at det er eit stort behov for kunstnarstipend.

Kunstnarstipend

Begge fylka har tildelt kunstnarstipend gjennom fleire år, og har motteke innspel frå kunstnarorganisasjonar og liknande om at desse stipenda er viktige for kunstnarane i fylket.

Særleg Hordaland fylkeskommune har hatt svært høge søkjartal i forhold til tilgjengelege midlar, og har auka summen sett av til stipend dei siste år.

Folkemusikkstipend

Hordaland fylkeskommune sine folkemusikkstipend vart etablert og første gang delt ut i 2017. Søkjartalet har vore på omlag 10 - 15. I Sogn og Fjordane har folkemusikkfeltet vore innlemma i dei ordinære kunstnarstipenda.

Utøvarar av folkemusikk og -dans har høve til å søkje ordinære kunstnarstipend også, men fylkesrådmannen ser det som hensiktsmessig å i tillegg ha ei eiga ordning knytt til folkemusikkfeltet. Folkemusikkfeltet er innretta noko annleis enn resten av det profesjonelle musikk eller dansefeltet, og det er m.a. også fleire som driv med dokumentasjon, formidling og instrumentbygging.

Vestland fylkeskommune har teke eit særskild ansvar for folkemusikkfeltet og den immaterielle kulturarven, og ønskjer gjennom folkemusikkstipenda å oppmuntre til kunstnarleg utvikling, og å styrke og sikre arbeid med immateriell kulturarv. Stipenda kan tildelast musikarar, songarar og dansarar og dei som arbeider med dokumentasjon, formidling eller instrumentbygging. Stipenda er meint å gje høve til ein periode med fordjupning og /eller fagleg påfyll og utvikling.

Fagkomiteane og deira arbeid

Både for dei ordinære kunstnarstipenda og folkemusikkstipenda vert det tilrådd å nemne opp fagkomitear med fagpersonar frå ulike organisasjonar og institusjonar som har god kjennskap til den aktuelle kunstart og del av kunstfeltet.

Det har vore gode prosedyrar for omfattande fagleg medverknad utanfrå i arbeidet med tildeling av stipend (fagkomitear) i både Sogn og Fjordane og Hordaland, og dette har fungert godt. Fagkomitéstrukturen som vert lagt fram i denne saka bygger i stor grad på tidlegare struktur med justeringar for å ta i vare kunstnarar frå heile det nye fylket.

Det er litt ulikt korleis kunstnarane innan dei ulike kunstartane er organisert, og difor har det vore noko ulike modellar for vurderingsgrupper og stipendkomitear innan dei ulike kunstartane.

Det er viktig å få komitémedlemmer med god kjennskap til den aktuelle kunstart og aktørane i fylket innanfor denne. Vurderingar vil alltid vere prega av subjektivitet, og det er difor også viktig at ein bytter ut komitémedlemmer jamleg. Breiare samansette komitear (med representantar utpeika av ulike typar organisasjonar) kan også sikre at ein får med ulike kunstsyn. Fylkesrådmannen tilrår også vidare ein modell for komitéane som kombinerer «fagfellevurdering» og vurderingar frå meir institusjonelle organ. Organisasjonane står fritt til å velje kven dei vil peike ut som sine representantar.

Kunstlivet i Vestland er forholdsvis oversikleg, og mange kjenner kvarandre. Dette kan vere både ein styrke og ei svakheit. I komitéarbeidet skal god forvaltningsskikk og forvaltningslova sine bestemmingar om m.a. habilitet og tieplikt ligge til grunn. Det er viktig at representantane er bevisste desse habilitetsreglane, og retter seg etter desse. Ein kan til dømes ikkje søkje stipend sjølv i den perioden ein sit i ein fagkomité.

Feltet visuell kunst og kunsthandverk har hatt den største delem av søkjarmassen dei siste åra og har sterke tradisjonar knytt til kunstnarstipend. Der er forholdsvis klåre organisasjonsforhold for enkeltkunstnarar, og det er naturleg å bruke komitémedlemmar frå Bildende kunstneres forening Hordaland, Biletkunstnarane i Sogn og Fjordane og Norske kunsthåndverkere Vest-Norge. Det er viktig å få ei breidde av kunstsyn i komitéen, og at ikkje dette berre er knytt direkte til medlemsorganisasjonar og fagfellevurdering. Fylkesrådmannen ønskjer ei brei vurdering basert på god kjennskap til feltet, og tilrår at denne komiteen i likskap med dei andre fagkomiteane også har med seg kompetanse frå kunstinstusjonar. Det vert difor tilrådd å be KODE (kunstmuseene i Bergen) og Sogn og Fjordane Kunstmuseum om å oppnemne kvart sitt komitémedlem.

Vurdering av søknadane

Det skal i første omgang leggst vekt på kandidaten sin kunstnarlege aktivitet, kvalitet og utvikling. Det skal også leggst vekt på korleis søkjar gjennom søknaden presenterer seg sjølv, og korleis kandidaten vil nytte ein stipendperiode til kunstnarleg utvikling/fordjuping/fagleg påfyll. Der er nokre vurderingskriteria og omsyn som bør takast, men som er vanskeleg å formalisere innan strukturen, særleg når det gjeld kunstnarstipend der det er stor søkjarmengde og mange ulike komitear som jobbar kvar for seg med sine innstillingar. T.d. bør ein sjå på geografisk spreiding utan at det skal formulerast som krav eller kvotering for den enkelte fagkomité. Ein stor del av dei profesjonelle kunstnarane bur og/eller arbeider i Bergensområdet, og desse skal ivaretakast, men det er eit ansvar og mål for fylkeskommunen å stimulere til at ein kan leve og arbeide som kunstnar i alle deler av fylket. Dette vert difor formulert som ei meir generell oppmoding i kriteria. Det skal også vere kjønnsbalanse i tildelinga - ut frå søkjarmassen som ligg føre.

Undersøkingar viser at kunstnarstipend har størst tyding for unge kunstnarar/kunstnarar i etableringsfasen. Denne fasen er i endå høgare grad enn elles i kunstnarane sitt yrkesliv økonomisk usikker. Relativt små midlar kan då gjere ein forskjell. I tillegg gir eit stipend også anerkjenning og merksemd til ein kunstnar i startfasen. Innan folkemusikkfeltet er slike stipend viktige for rekrutteringa til feltet. Difor vil ein tilrå at to folkemusikkstipend skal tildelast unge. Dette er mogleg når det er ei meir avgrensa søkjarmengde og ein komité. Når det gjeld dei andre kunstnarstipenda er dette vanskeleg å sette som eit krav i den enkelte fagkomité. Difor er det

følgjande formulert som eit av vurderingskriteria : *Det er eit mål at nokre av stipenda vert tildelt kunstnarar i etableringsfasen.*

Sakshandsaming og vedtak

Fagkomiteane er rådgjevande organ for fylkesrådmannen og sender sine innstillingar til fylkeskommunen. Fylkesrådmannen lagar ut frå desse råda si innstilling til Hovudutval for kultur, idrett og integrering som gjer endeleg vedtak.

Den politiske saka skal ha utsett offentlegheit, jf. offentleglova § 26, 2.ledd, fram til vedtaket er gjort.

Honorering av medlemmar i fagkomitear

Det ligg ein kostnad i å ha eksterne komitear, men erfaringa med dette har vore god og systemet forankrar m.a. stipenda ute i kulturlivet og kunstnarane sine organisasjonar.

Når komitémedlemmar har betalt arbeid i ein kunstinstitusjon/organisasjon som får tilskot frå Vestland fylkeskommune er det forventa at institusjonen/organisasjonen dekkjer arbeidstida som er brukt på stipendarbeidet. I dei tilfella der komitémedlemmane er sjølvstendig næringsdrivande (kunstnarar el) vil dei få honorar. Honoraret skal reknast ut i forhold til berekna tidsbruk ut i frå tal på søknader i dei aktuelle komiteane.

Vedtakskompetanse

Hovudutval for kultur, idrett og integrering har vedtakskompetansen her, og vil også få lagt fram sak neste halvår med tilråding /innstilling til kven som skal få stipend.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Tildelinga er i samsvar med budsjett. Tilskotsordningar/ stipendordningar på kulturfeltet er eit økonomisk verkemiddel og står sentralt i den regionale kulturpolitikken til Vestland fylkeskommune.

Klima: Fylkesrådmannen kan ikkje sjå at dei omsøkte tiltaka har monaleg klimaavtrykk.

Folkehelse: Regional plan for folkehelse 2014 - 2025 - fleire gode leveår for alle: Kulturopplevingar har positiv verknad på folkehelsa.

Regional planstrategi: Tilskotsordningar er eit av verkemidlane for å følgje opp viktige satsingar i dei to gjeldande regionale kulturplanane.

Gjennom regional kulturplan for Hordaland vart det utarbeidd ein tydeleg politikk for det profesjonelle kunstfeltet. Innsatsområde 27 Kunstløft - det profesjonelle kunstfeltet har følgjande mål: Vilkår for kunstproduksjon, visning/framføring og formidling av kunst i heile fylket skal styrkast. Regionen skal ha eit berekraftig og levande kunstliv med komplette verdikjeder.

I regional plan for kultur for Sogn og Fjordane er det lagt vekt på at det skal vere attraktivt for kunstnarar å bu og arbeide i fylket. For å oppnå dette vil ein arbeide for å styrkje dei økonomiske rammevilkåra for kunstnarane. Stipendordningar retta inn både mot etablerte og nye kunstnarar er eit verkemiddel for dette.

Immateriell kulturarv og særskild folkemusikk og -dans er eit satsingsområde i dei to gjeldande kulturplanane.

Konklusjon

Fylkesrådmannen vil tilrå at stipendmidlane vert lyst ut slik det vert lagt fram i denne saka.